

Konkurences padome

Konkurences Padomes pētījuma kopsavilkums

Praktiska saistība starp Konkurences Padomes iepriekš veikto (pētīto pārkāpumu lietās) un Konkurences Padomes veikto pētījumu par būvkomersantu sadarbības formām – iepriekšējo aizliegtu vienošanos lietu izpēte parādīja, ka ģenerāluzņēmēja un apakšuzņēmēju attiecības nereti veidojas, konkurentiem iepriekš vienojoties par konkrētā iepirkuma vai vairāku iepirkumu sadali.

Publiskie iepirkumi, kas ir Konkurences Padomes izpētes objekts - tikai daļā par t.s. publisko objektu pasūtītājiem, veido nozīmīgu būvniecības tirgus daļu.

Atbilstoši pastāvošai praksei būvniecības nozarē – apakšuzņēmēju piesaiste ir izplatīta, pieņemta prakse un visādā ziņā veicina būvniecības projektu efektīvu virzību.

Konkurences Padomes pārlicība – Pasūtītāji atbild par publiskā finansējuma izlietojumu, tādējādi jābūt ieinteresētiem rūpēties par to gan iepirkuma procesa stadijā, gan būvniecības stadijā. Aizliegtās vienošanās rada būtiskus riskus publiskā finansējuma izlietojumam.

Pamatjautājumi, uz ko KP centās sniegt secinājumus - vai un kur pastāv riski, kur ir tā robeža, kad apakšuzņēmēju piesaistes prakse var pāraugt aizliegtā vienošanā un kādā posmā šie riski no publisko pasūtītāju puses būtu jākontrolē?

Galvenie izvilkumi no Konkurences Padomes secinājumiem:

- Ģenerāluzņēmējs 4 no 5 iepirkumiem maina apakšuzņēmējus darbu izpildes laikā;
- katrā 3 objektā Pasūtītājs nezina, kādi uzņēmēji strādā zem viņa izņemtās būvatļaujas;
- realitātē piesaistāmo apakšuzņēmēju skaits ir 4 reizes lielāks, nekā sākotnēji Puses vienojās (2,6 / 10,7);
- Ģenerāluzņēmēji sākotnēji apņemas veikt 74% no būvdarbu summas ar saviem spēkiem, taču faktiski spēj izpildīt 53%, pārējo nododot apakšuzņēmējiem;
- mazāk kā 10% gadījumos būvniecības iepirkumos piedalās tikai 1 pretendents.

Konkurences Padomes konstatētais un jautājumi, kas attiecas uz turpmāko problēmas risināšanu virzību saistībā ar publiskiem iepirkumiem:

1. Apakšuzņēmēju piesaiste un maiņa ir nepietiekami kontrolēta no publisko pasūtītāja puses, dažreiz iespējami neizmantojot likumdošanā noteikto iespēju minimumu. Vai atšķiras procesa izpratne un pieeja par Pasūtītāja tiesībām un pienākumiem iepirkuma procesā iesaistītajiem?

2. Pārmērīgi lieli PIL sliekšņi apakšuzņēmēju piesaistei un prasības to maiņai, rada riskus attiecībā uz tālākā procesa caurspīdīgumu, caurspīdīguma trūkums rada jau riskus aizliegtām vienošanām. Vai publiskā būvniecības procesā nebūtu jānodrošina lielāks caurspīdīguma līmenis (t.i., attiecībā uz procesā iesaistītiem apakšuzņēmējiem, to maiņu)?

Dažādi priekšlikumi iespējamiem uzlabojumiem iepirkumu likumdošanā, kas pēc diskusijas dalībnieku ieskata risina minētās problēmas.